

SZALAY ZSOLT (1978) Vasvár

Kortárs novellapályázat III. díj

SZALAY ZSOLT

Ég és föld között

A szálloda ablakai eltompítottak minden külső hangot. Bakó Marcell csak a fejét dugta a sötétítőfüggöny és az ablak közé, hogy letekintszen a reggeli Berlinre, hogy aztán meztelen testével visszahúzódjon, elborzadva a felhős, szeles, esőre álló idő látványától.

Otthon minden reggel a járólap rideg hűvösére lépve ébresztette magát. Meggyőződéssel hitte, többet ér a meztelen talpát bizsergető hideg, míg kicsoszogott a konyhába, mint a kávé, amelyet ilyenkor főzött maguknak. A konyhaszekrény üvegében hosszasan nézegette magát. Bámulta a nem túl férfias, borostás arcát, kopaszodó fejét, beesett mellkasát. A tükröződésben már nem látta magát odalenn, így a kávéfőzőt bekapcsolva végigmérte egyre gyarapodó hasát, a reggeli örületből lenyugodott férfiasságát, melyet most a gravitáció húzott a padló felé, erősen szőrös, görbe lábát. Már nem azt a férfit látta reggelente, mint húsz- vagy tízen- pár évvel ezelőtt, de még most is hitt ellenállhatatlanságában, s ez előrevitte. Mindenhol és mindenkor. Visszanézve önnön tükörképére, pár milliméteres haját végigsimítva ennyit mormolt: *Sic transit gloria mundi*.¹

Élt-halt a latin nyelvért. Tisztában volt vele, hogy a különböző helyzetekben elmondott idézetek irritálják a környezetét, de ahogy sok minden más, ez sem érdekelte. Felsőbbrendűnek érezte magát, hogy beszélte, értette a nyelvet, s egykoron, mikor anyja felett az orvos latinul mondta ki a végítéletet, latinul kérdezett vissza.

Berlin egyik legelőkelőbb szállodájában nem volt hideg a padló. Valami bordós-mályvás színű, apró bolyhos szőnyeg kényeztette a vendéglábakat, így Bakó Marcell a függönytől a fürdőszoba felé sietett, hátha az ottani járólap segít az otthoni reggeleket felidézni. Az ajtóban állva gyönyörködve nézte az ágyban szuszogó Lator Zsófi fenekét. A takaró alól kidomborodó nőiességet, az izmos lábakat. A lány tündöklően szőke, göndör fürtjei a párnán terültek szét, eltakarva a szép, enyhén szeplős arcot.

Tegnap este nem szerelmeskedtek, mert valami banális dolgot felfújva óriási összetűzésbe torkolt ittlétük utolsó előtti éjszakája. Bakó rászoktatta Zsófit a meztelen alvásra, így a veszekedésre három pontot téve a lány tüntetőleg az ellenkező oldalra fordult, kitakarva hagyva minden báját – lássa a férfi, mit is vesztett – szenderült mély álomba. Bakó Marcell bosszúra szomjazott. *Non plaga, sed contumelia iram concitat*.²

– Zsófi, ébredj! Fél kilenckor gyülekező a hallban! – kiáltotta bele a néma csendbe, s belépett a fürdőbe. Idegesen toporgott, mert lábai nem érezték a kívánt hőmérsékletet. Amíg más számára ez apróság volt, ő tudta, az ilyen kis semmiségek milyen mértékben tudják elrontani az ember napját. Kávéra vágyott, rendszeren felébredni, végigcsinálni a napot, este egy jót szeretkezni. Terv szerint.

Csaknem egy éve jött a felkérés, mikor már *A lepel alatt* című darabját több hónapja sikerrel játszotta igazán neves színészekkel egy pesti színház, nem rendezné-e meg Berlinben is a darabot, s évad végén a drámaíróknak rendezett konferenciát nem nyitná-e meg mint Közép-Európa egyik legelis-

¹ Így múlik el a világ dicsősége.

² Nem a sorscsapások, hanem a szégyen kelti fel a haragot és a bosszút.

mertebb kortárs drámaírója. Elvállalta. Szerette, ha bálványozzák, ha felnéznek rá, legfőképpen, ha irigylik. Bakó Marcell tudta magáról, hogy jó. Nemcsak hogy jó, a legjobb. Legalábbis a hazájában. S ezt oda is dörgölte mások orra alá. No, nem nyíltan, csak úgy finoman, burkoltan. Az öltözködésével, drága holmikkal, egyre drágább kocsikkal, egyre fiatalabb szeretőkkel. – Neked, ahogy megy – ugratta Zsigmond Tibor, a ritkán játszott drámaíró, mikor Bakó eldicsekedett neki Berlinnel. – *Hodie mihi, crash tibi*³ – hahotázott Bakó a mondat végét megnyomva. – Anyukád.

Bakó Marcell ritkán írt darabot, de ha igen, az ütött. Szart, ahogy ő fogalmazott, nem adott ki a kezei közül. Korábban, míg írógépelt, addig a konyhai szemetesbe dobálta mérgesen a lapokat. Mérhetetlen erővel gyúrte, sajtolta össze a papírt, még csak egy szót se láthasson belőle senki, hogy az tőle származik. „Idegen” darabot rendezőként csak olyant vállalt, amiben száz százalékig biztos volt, hogy tökéletes lesz. Ha azt érezte, nem tudja végigvinni olyan szereposztással, olyan díszlettel, elképzeléssel, marketinggel, amilyent ő elképzelt, bele sem kezdett. A kudarc számára a véget jelentette. Egy olyan sikerszériának a végét, amit sem a színpadon, sem a papíron, sem a nők ágyában nem engedhetett meg magának.

Kilépett a fürdőszobából. Zsófi álmos szemekkel, törökülésben üldögélt az ágyon, maga elé feszítve hetyke melleit. Bakó, ha nem tartotta volna mindig magát a saját előre megtervezett napirendjéhez, most ellentmondást nem tűrően teperte volna le s tette volna magáévá a lányt. Így azonban magára csatolva az óráját ennyit szólott: – Húsz perced maradt. Ha nem leszel kész, maradsz! – majd a szomszédos helyiségbe lépve kinyitotta a szekrényt, s az öltönyei közt kezdett válogatni. Két perc alatt öltözött fel. A tükör előtt nyakendőjét megigazítva ismét ellenállhatatlannak gondolta magát. Lenyűgözőnek, elegánsnak, hódítónak. Felhajtotta laptopja fedelét új e-maileket remélve, s átkiabált a szomszédba: – Tizenöt perc.

Őrülten vágyott a kávéra, amit Marie, a konferenciát is szervező színház mindenese ígért nekik, a drámaíróknak Berlin legelőkelőbb kávézójában, hogy aztán a koffeintól felfrissülve idegenvezethesse őket a városban. S őrülten vágyott Marie-ra is, magának sem bevallva, ezért sietett, nem Berlin miatt. A várost már kiismerte az alatt a pár hónap alatt, míg színre vitte a darabját. Maga elé képzelte a svájci származású, harmincas éveinek végében járó színházi mindenest, ahogy az asszony hosszan, fűrkészően nézett a szemébe pár hónapja azon az ismerkedési esten, amit neki szerveztek. Egy pohár pezsgővel a kezükben álltak, míg ő a szemkontaktust fenntartva bámulta a mély dekoltázból kikacsintó anyajegyet a nő bal melle felett. Nem sokat beszélgettek. Nem volt miről. Tudták, hogy nem azért kerültek egymás közelébe, hogy eszmét cseréljenek, vagy hogy megosszák a másikkal életük legfontosabb, legjelentősebb pillanatait. Csupán azért, amit tíz perccel a koccintásuk után a színház egyik próbatermében egymásnak adni tudtak. *Mea culpa, mea maxima culpa...*⁴ – mosolygott Bakó.

Felállt az asztal mögül, és a szálloda elegáns és modern bútorai közt szlalomozva ellenőrizte, hol tart a lány. Még négy perc maradt, hogy elinduljanak, leérjenek a lifttel. Zsófi a haját fésülte. Gyönyörű volt, kívánatos a szeles időjáráshoz egyáltalán nem passzoló halványzöld ruhában. – Indulnunk kell! – mordult Bakó. – Ne süss! Mi bajod van? – rivalt rá a lány. Kis ékszeres táskájában fülbevalót keresett, kiborítva annak tartalmát a szoba dohányzóasztalára, az ékszerek patogtak a polírozott felületen. Bakó az óráját nézte. Zsófi a férfira pillantott, és próbált mosolyogni. A fülén kereste a lyukat, de a fülbevaló nem akart belecsúszni a helyére. A tükörbe nézett, sietni próbált. Már csak egy nyaklánc volt hátra. Maga mögött hallotta, ahogy becsapódik az ajtó. Egyedül maradt.

³ Ma nekem, holnap neked.

⁴ Az én vétkem, az én igen nagy vétkem.

Bakó elkapta a liftet. Beugrott, és türelmetlenül ütögette a földszint gombját. Indulj már, indulj már! Marie járt a fejében, és egy erős kávé. És a szobában hagyott Zsófi. A lány, aki csak úgy betoppant az életébe. Nem tervezte, pedig Bakó még a hódításait is meg szokta tervezni. Asszisztenst keresett, mert már nem bírta szervezni a dolgait, intézni személyes és színházi ügyeit. Zsófi végzős hallgató volt valamelyik egyetemen. Nem beszélgettek róla, melyiken. Pontosabban ő nem kérdezte – vallotta be magának. Ez sem érdekelte. A szakdolgozatát írta. Ennyit tudott, s hogy közben pénzt akart keresni. S Bakó ellátta munkával. Aztán valahogy egymásba gabalyodtak. De nem szerelem volt. Legalábbis a részéről. Hogy Zsófi mit érzett, nem foglalkozott vele. Ő nem árult zsákmacskát – mentette fel magát. Zsófi tudhatta, ő nő.

A liftajtó kinyílt. Bakó Marcell látta, hogy elkésett. A szálloda hallja, leszámítva egy most érkezett kanadai kosárlabdacsapatot, üres volt. A portás bánatos szemekkel közölte, egy perce indult a busz a drámaírók nemzetközi konferenciájának résztvevőivel. Csak ő nem volt rajta a buszon. Az esemény megnyitója. A legnagyobb közép-európai drámaíró. A legnagyobb...

Mérgesen viharzott ki a fotocellás ajtón, ki a Friedrichstraßéra, a Weidendammer híd irányába. A híd közepére érve hatalmasat köpött a folyóba. Az erős szél csaknem visszacsapta a nyálcsomót a ruhájára. – Kávét kell innom – mormolta maga elé, s elindult. Emlékeiben kutatott, hol főznek jó feketét Berlinben. Sarkon fordult, s az ellenkező irányba lépdelt tovább. Dühös volt. Leírhatatlanul haragos. Haragos erre a kibaszott napra, ami már reggel rozsuszul indult. Ezernyi gondolat cikázott a fejében. Zsófi, Marie s a reggel megnyitott e-mail kiadójának szerkesztőjétől. Mi a fenéért is nyitotta meg?!

„Kedves Marcell! Több pesti és nagyobb vidéki színházzal egyeztetve, kik új darabodat, *A törékeny Urat*, annak több ponton való közönségessége, puritánsága, néhol politikai ideológiákat sértő vagy épp támogató hangvétele miatt nem tűzik műsorukra, arra a döntésre jutottunk, hogy míg a megfelelő javításokat nem eszközölsz, mi sem adjuk ki drámádat. Mellékelve küldöm a kiadó vezetésével közösen megfogalmazott útmutatást.”

S tizenöt pontban vétőzták meg az egész drámát. Amin két évig dolgozott. – Majdhogy' csak azt nem kérték, írjak egy új darabot – dühöngött. – Az apjuk kóchengeres... van erre valami jó latin kifejezés?

Megállt, körülnézett. Eltévedt. Az órájára pillantott. Csaknem egy órát bolyongott mérgelődve, s most nem tudta, hol van. Egy óriási hőlégballon állt egy tér közepén, rajta egy német napilap logója. Turisták és egy csapat holland diák tolongott beszállásra készen. Mint aki nem tudja, mit csinál, önkívületben szaladt oda, hátha a magasban majd rájön, merre tovább. A pilóta először németül, majd angolul kezdte magyarázni, nem mehet, csak húsz ember. Ő a huszonegyedik. Rávillantotta a legszebb mosolyát, és elővette a tárcáját.

Felemelkedtek. A diákok üdvrivalgásban törtek ki, egy osztrák nő izgatottan kattintgatott telefonjával, Bakót a táskájával taszigálva arrébb. Egyszerre az amúgy is erős szél még jobban feltámadt. A ballon kissé oldalra dőlt, s az osztrák nő elbotlott. A tartókötel megfeszült. A szél egyre erősebben hol egyik, hol másik irányba csapkodta őket. Bakónak a régi május elsejei felvonulások jutottak eszébe; úgy nézhetek ki a földről, mint az ő héliumos lufija, melybe belekapott a meleg tavaszi szél. A berlini panoráma gyönyörű volt, csak már senki sem figyelt rá. A rázkódás miatt egyre többen estek a padlóra. A pilóta próbált lejjebb ereszkedni, de megakadtak. Ég és föld között... a szél még nem engedte őket. Alul is kitört a pánik. Megérkeztek a tűzoltók, mentők, rendőrautók, hatalmas fényáradattal borítva be a teret. Bakó egyszer csak arra eszmélt, hogy az egyik holland diáklány megragadta a kezét. Izzadt tenyerével markolta a drámaíró ujjait, azt a kezét, mely hősöket formált, szerelmeket, cselszövést szőtt, mely egy tollvonással ítelt sorsokat életre, halálra. Mintha tudta volna, hogy

ezen az egész égi szekéren ez az egy isteni fogódzó van csupán. Vörös haja csapzottan takarta félelemmel teli szemét, mellyel a férfira tekintett. Bakó Marcellnek egyetlen pillanatra eszébe jutott a lánya. Ahogy húszon-sok évvel ezelőtt azok a kis párnázott markok kapaszkodtak az övébe, bárhova mentek.

A pilóta elkiabált utasítása nyomán mindenki a padlóra feküdt, hogy a szél-től ide-oda rángó ballon ne dobálja még jobban az utasokat. Az osztrák nő hangosan, nyüszítve sírt. A vörös hajú lány féelme intenzitásától függően szoritotta hol erősebben, hol gyengébben Bakó ujjait. A szél egyre erősebben fújt, remegtetve minden mozgó alkatrészt. A tűzoltók a biztosítókötelet rángatva húzták a földre a szerkezetet. Bakó a padlón fekve, az emeletes házak tetejét nézve mérte, milyen magasságban tarthatnak. Az utolsó tíz méter volt a leglassabb. Majd hirtelen reccsenés, ahogy földet értek, s egy mentős feje jelent meg a ballon bejáratánál. Az utasok jajveszékelve másztak ki. A holland lány hálásan nézett a drámaíróra. Bakó és a pilóta maradtak utoljára. Egy zöld köpenyes orvos kérdezte, jól van-e. – *Sine pennis volare haud facile est*⁵ – válaszolta. Az orvos kérdően nézett vissza. Bakó felemelte a hüvelykujját a magasba: – Alles ist gut.

Délután három előtt két perccel ért vissza a szálloda konferenciatermébe. Marie kérdően nézett a máskor makulátlan öltözékére, mely most gyűrött és poros volt. Bakó próbálta felidézni laptopjába gépelt beszédét s azt a pár mondatot, melyet idefele jövet a taxiban kigondolt. Amit el akart itt mondani. Hogy kell-e az embernek az életén változtatni, más utat választani, ha valami nem úgy történik, ahogy tervezte, vagy hagyni, történjék vele bármi sorsa szerint? Kell-e választani az életben bárkit is? Nőt, barátot, szövetségest. Neki, aki mindig egyedül volt, mindig harcolt, önzően, magáért.

Lendületesen lépett fel a pulpitusra.

– Tisztelt Hölgyeim és Uraim! „*Sine pennis volare haud facile est*”, írja Plautus, azaz „szárnyak nélkül nem könnyű repülni”. Mégis azt hiszem, nekünk, drámaíróknak meg kell próbálnunk. Nem romantikusan szálldogálni a bársonyos kék égen, hanem szárnyalni ég és föld között. Nekünk tudnunk, ismernünk kell a lent és a fent érzését, a por ízét, a napfény hívogató erejét. A szelet, mely eltéríthet. De ismernünk kell a célt is, ahova érkezünk kell. Én ismerem. És Önök?

És hosszasan beszélt élet és dráma párhuzamáról, az írás technikájáról, az aktualitás fontosságáról, a mai színházat és drámát elhanyagoló közönség megszólításáról. Magabiztosan, elkötelezetten. Megnyitó beszéde végén elismerően tapsolták meg a kollégák és az újságírók, mert akik nem ismerték Bakó Marcellt mint embert, eszükbe nem jutott, hogy Közép-Európa legelismertebb drámaírója miért olyan gyűrött és koszos, s mélyen sajnálták, hogy nem láthatták a gondolatait, belső vívódását ennek a magyar mesternek, aki az írásról ilyen fennkölt és markáns véleménnyel tud lenni. Nem is láthatták, mert nem vívódott.

Este a szobájában Zsófi várta. – E-mailed jött – mondta, és a számítógép monitorját felé fordítva magára hagyta. A szerkesztője írt. Megint.

„Írhatnál erről egy egyfelvonásost. Lehetne *Ég és föld között* a címe.” Majd egy mosolygó arc. Bakó utálta a szmájlikat. Miért nem lehet leírni: örülök, sírok, baszd meg... A levél mellékleteként egy hír linkelve. Rákattintott, elolvasta, s hangosan felröhögött.

„Hús ember esett foglyul egy turisztikai ballonon, amit az erős szél dobált hús percig Berlinben – írja a Bild alapján a Délmagyar.hu.”

Hús ember. Ezek szerint ő ott sem volt. Ő volt a huszonegyedik. A nyerő.

⁵ Szárnyak nélkül nem könnyű repülni.